

sobnišega kandidata, kakor je g. dr. Rada, ki je že z g. Šumanom kandidat bil in pri volilnem shodu v Ciglencah pri Slov. Bistrici veliko nevarnost prestal od besnih nemčurjev — naj bode tedaj g. Rada zopet naš kandidat, da mu jegove žrtve povrnemo in svojo hvaležnost skazemo s tem, da ga sedaj za poslanca izvolimo. G. Pajk je potem nasvet g. Divjaka podpiral in navzoči so vsi enoglasno sprejeli g. dr. Rada za kandidata in zapisnik lastnoročno podpisali.

G. Rada je pri tej priliki nekoliko besed, jako mirno in prepričevalno spregovoril. Izpovedal je blizo sledeče: Blagi volilci slovenski! Že večkrat bil sem Vaš kandidat, vendar naši nasprotniki bili so vselej premočni in so zmagali, prvič s 6 in drugič s 5 glasovi. Sedaj pa se smemo nadjeti gotove zmage. Sramota Brandstetterjeva jim je precej glave ponižala. Vendar o tem ne spregovorim ne besede več; ampak rečem, da častno ponudbo kandidatstva sprejemem, in sicer z veseljem, ker vidim, da zamoremo zmagati, če le hočemo. Pred vsem je treba, ker ste me sami izvolili za kandidata, da tudi sami nekaj storite, zlasti da volite zanezljive volilne može, ki gredo gotovo k volitvi, ki se ne dajo splašiti, podmitati ali upijati. Ako mene izvolite, bodem zraven drugih za sledeče reči se potegoval z močno in če treba z ostro besedo: 1. vsled nove cinitve gruntov in narejenja novih katastrov se je bati večjih dač. Temu se bodem najkrepkeje ustavljal. Naše dače so že itak presilne; novi kataster naj davke bolje vravna; povišati jih nam ne sme. 2. Kot notar dobro vem, kako zmedene da so postave in ukazi gledé štempelnov ali kolekov in zaradi tega moramo velikokrat več plačati, kakor bi dolžni bili, in zopet velikokrat se prigodi, da nas zadene kolekova kazen! Temu se mora v okom priti po jasni razumljivi in določni postavi. 3. Brandstetter-Seidlovci nam pri volitvah vselej očitajo, da hočemo nemščino v šolah zatreti. To je laž. Mi Slovenci tukaj na meji potrebujemo nemški vedeti in prav je, da se nemščine že otroci učé, vendar zahtevamo, da se slovenski otrok podučuje v slovenski besedi, a ne v še nerazumljivi nemščini; vsaj se nemščine še le učiti hoče, kako bi se tedaj že v nemščini zamogel podučevati? To je narobe svet. Na dalje sem jaz zato, da se slovensčina uči tudi na naših realkah; kajti kdor zna slovenski, dobi lahko službo na Hrvaškem, Srbskem in Turškem, med tem ko je na Nemškem že vse polno inženirjev in dobro izšolanih realcev! Naposled še g. Jugu in vsem volilcem obečam, da ako me izvolijo, bodem redno k njim in sicer rad prihajal in se z njimi razgovarjal. (Dobro, živili!)

Konečno je še spregovoril mnogozaslužni narodnjak in poštenjak g. Jož. Vajngrl iz Jareninske fare ter navzoče možato nagovoril; možje, sedaj ste vsi roke vzdignoli za g. dr. Rada, Prav ste storili, vendar ostanite

tudi mož beseda in ne odstopite — ob času skušnjave, kakor se je že mnogim zgodilo! (Dobro, dobro!)

G. prof. Valenčak je prečital načrt poziva, ki se je odobril. Volilni odbor se je potem sestavil in izvolilo 5 mariborskih odborikov: dr. Dominkuš, dr. Srnc, dr. Gregorčec, prof. Pajk, prof. Valenčak in g. Katič. predsednik čitalnice — potem 4 vnani: g. kaplan Žmavec, g. Dovnik, g. Divjak in g. Velebil.

Odbor je pooblaščen pomnožiti se z večimi udi, zlasti iz št. Lenartskega in Slov. Bistriškega okraja!

Gospodarske stvari.

Koleraba (*brassica oleracea gongyloides*.)

M. Kakor več drugih zelenatih sort, n. p. zelena in modra vodoravnost je tudi koleraba ze slabejšo zemljo zadovoljna. Guoja ne zahteva preveč in še na prostorih, ki niso popolnoma prosti, kakor genca pod sadnosnimi drevesi, precej lepo obrodi. In ravno iz teh vzrokov se dostikrat kot vzmesen sadež med druge nasaja. Vsaka zemlja, bodi peščena, ilovnatu ali prblična je pridelovanju kolerabe zadosti dobra, če je tudi napol pognojena. Obdela se 0.30 metrov globoko.

Da pa je kolerabe o vsakem času pri hramu od rane spomladi do pozne zime, treba jo je v raznih časih sejati. Prva setev se poseje že meseca januarja, druga februarja seveda v gnojne grede. Tretja setev pade v mesec marec, april, maj ali junij pod milim nebom na solnčnih gredah. Presaja pa se koleraba, kakor hitro so zadike 4—6 listkov pognale in sicer na grede ali ogone po vrstah 0.25—0.30 metrov vsaksebi. Ko so sadike posajene, se mora pa posebno na to gledati, da je zemlja med sajenkami vedno čista plevela in prav rahla. Zato je treba marljive in pridni kopi. Da se pa rast še bolj pospeši, se sadikam z gnojenjem, vendar ne premočnim, z gnojnico nekoliko na pomoč pride. V 2 k večeru v 3 mesecih po presajenju je koleraba za kuhno zrela. Ko se porezuje, se morajo debelejšje prej vzeti, da, če se predolgo pusté dobrega okusa in mehkega njeznega mesa ne pozgubé in lesnate ne postanejo.

Sort kolerabe je več, so modre in bele, rane pozne, kakor več ali manj časa do godnosti potrebujejo. Najboljše so bele rane sorte zaradi dobrega okusa in njeznega mesa.

Kdor hoče rano v spomladi že kolerabe imeti, ta naj seje: Rano belo drobnolistično Dunajsko stekleno kolerabo, ali pa angleško rano belo stekleno kolerabo, angleško rano modro stekleno kolerabo. Za zimske se pa priporoča: nova debela modra koleraba orjakinja, nova, bela koleraba orjakinja.

Za zimske potrebe se koleraba s koreninami

vred iz zemlje vzame in potem v kleti v prst posadi. Seme dozori v 2. letu meseca julija. Za seme se jemlje lepi sadeži tretjega nasada.

Ktero drevje gre najbolj ob cestah, potih i. t. d. nasaditi.

M. Izmed grušek zaslužujejo posebno mošt-nice pred drugimi prednost, če je le zemlja sred-nje dobrote in precej globoke prsti, da morejo dre-vesa navpične kornine dosti globoko v zemlje za-sajati.

Jabljanje imajo bolj plitve korenine in so tedaj z bolj plitvo zemljo zadovoljne. Priporočajo se pred drugimi: Zimska zlata parmena, Dicerska zlata kraljičina, velika Kasel-ska kraljičina, debeli bobovec in Gdan-ski kantovec.

Črešnje so izmed vseh sadunosnih dreves najbolj dobičkovite in potrebujejo najmanj postrežbe. Rade imajo globoko zemljo pa so tudi z kamenito zemljo in celo suho in medlo zemljo zadovoljne.

Slive niso trpežne, vendar pa v vsaki zem-lji rastejo, če ni premokra in presolnena. Obre-zovati se preveč ne smejo in dostikrat po goseni-cah in drugem mrčesu trpijo. Včasih prav obilno obrodijo.

Orehi niso toliko priljubljeni, ker raš in pridelek onih sadežev, kateri se pod njimi sejejo ali sadijo, nekoliko zavirajo. Vendar pa je nji-hova korist večja nego njihova škoda, prvič zaradi dobrega oljnatega sadu in posebno zaradi nepre-cenljivega lesa. Za bolj mrzle kraje se pozni laški oreb priporoča, ki še le mesca junija ozeleni in cvete, vendar pa nič manj dober sad prinaša. Oreh ljubi globoko zemljo, da more glavne navpične korenine zadosti globoko poga-njati in se tako viharjem v bran postavlja.

Izmae polesnega drevja se pred vsem drugim priporoča javor posebno pogorski javor (Acer pseudoplatanus) in javor šiljastolistni. Oba slovita zaradi izvrstnega lesa, lepega debela in krasnega listja. Javor dobro stori po gorskih grebenih, rebrih in dolinah, na hladnih senčnatih stranch proti severu ali zahodu. Na suhih rebrih ne raste lepo. Najboljša zemlja je za njega glo-boka apnenica, žula, porfir in star peskovec.

Brest (ulmus) najlepše v proteniti, čili, rahli peščenini raste še boljše pa po porečnih ni-žavah z mastno ilovico.

Breza raste hitro in doseže visokost od 40 do 50'. Belo njeno deblo je cestam pravi kinč, toda le redko listje rodi. Raste na suhem in mo-krem in celo močvirnatem zemljišču.

(Konec prihodnjic.)

Nekaj o podiranju dreves. Že od nekaj je ljudem znano, da les istega drevesa, katero se je bilo po zimi podrl, mnogo presega po trpežnosti n moči les onih dreves, katera so se bila po letu

posekala. Vendar menj znano utegne biti, da tudi različni pozimski čas na moč in trpežnost vsekanega lesa različno upliva. V Bernu na Švicarskem so za poskus podrli več enako starih in močnih smrek v raznih pozimskih mesecih ter iz njih napravili več brun. Najbolj močno bruno bilo je od smreke v decembru vsekan, uno od januarja bilo je za 12%, od februarja za 20% in od marca za 38% bolj slabo. Iz tega je bilo potem razvidno, da je les meseca decembra vsekan najbolj močen. Smrekovo bruno meseca februarja posekano in v mokro zemljo zakopano je v 8 letih strohnelo, med tem ko so smreko 16 let v mokri zemlji zakopano našli še popolnem trdo. Bukova platiša iz lesa v februarju vsekanega so v 2 letoma pri kraju, med tem ko platiša izdelana iz bukve v decembru vse-kane po 5—6 let trpijo.

Vodo drži najbolj les meseca decembra vse-kan, pozneje vsekan pa čedalje menj.

Izvrstno dobra maža za razklana in poško-dovana konjska kopita se tako naredi: vzeme se za 250 gramov debelo narezljane hrastove skorje ter se v 750 gramov težki vodi tako dolgo kuha, dokler se voda na 250 gramov ne zavreje, potem se vse lepo precedi, in se pridene za 250 gramov olupanega in drobno zrezanega čebulja ali luka, ter se vse kuha skozi pol ure; naposled se pri-dene še 500 gramov svinjske masti ter se vse tako dolgo praži, dokler mast prašči; naposled se vse zopet varčno precedi in dobro iztisne.

S tako mažo se potem poškodovana kopita lepo pomažejo vsako jutro in večer; če bi maža posla preden konj zopet na kopitah ozdravi, se nje mora zopet toliko in na ravno isti način pri-praviti.

Zajce po zimi od sadnih dreves odpoditi je najboljše, ako se vzame 20 dekagr. smodnika in 10 dekagr. prešičje masti. Iz tega naredi se ma-zilo, s katerim se okoli vsakega drevesa nad sne-gom naredi okrožek. K takemu drevesu gotovo ne bode zajca. Ker pa zajec v zimi tudi po zel-natih vrteh dela veliko škodo, naj se okolo gred, kder zelišče raste, napelje vrstica in na njo obe-sijo cunjce z omenjenim mazilom namazane.

Če so drevesa od zajcev že objedena, in če se v pravem času opazi, naj se naredi iz ilovice, kravjega odpadka in terpentina mazilo, ter s tem mazilom na objedenih krajih drevesce namaže. Tako se lahko drevo še reši pogina. Sploh je pa tudi dobro, da se v jeseni drevesa ovijejo s trnjem. Tudi takega drevesa zajčevi škodljivi zobje ne bodo uničili.

„Gosp. list.“

Počem je vino v banatu? V Vršac, mesto v Banatu, je neka kinetika pripeljala 18 sodov vina. Iz prva je bila voljna ledvico dati po 80 kr.; ljudje so ponujali 60 kr. O poldne bila je voljna ledvico dati po 60 kr., ali kupci so njej ponujali

samo 40 kr., in proti večeru ni bilo nobenega kupca. Sedaj se razsrdi kmetica, izbije sodom čepe, da je vse vino po trgu izteklo; kmetica je prišla domu brez vina — brez denarjev.

Sejmovi. 7. febr. v G. Gradu, v Dobrni. 9. febr. v Konjicah. 12. febr. v Gomilcah. 14. febr. v Ponkvi, v Račjem, v Žavcu in v Brežicah.

Dopisi.

Iz Brežkega okraja. (Naš deželni poslanec gosp. Šnideržič), če se ne motim, mnogozasluženi apotekar in z zlatim križcem obdarovani župan v Brežicah, potuje sedaj po svojem volilnem okraju, da bi dal svojim volilcem račun o svojem delovanju v štajarskem deželnem zboru. V slednji srenji in fari je sklical volilce k shodu, ter jim je v lepi domači besedi razkladal, kaj da je v Gradcu delal. Iz njegove razlage je bilo toliko posneti, da ljubi mož v zboru deželnem ni veliko govoril, še manj pa dosegel. Edini Brežičani se mu zamorejo zahvaliti, da se bo Savina struga nekoliko zgradila; da bi se vojaški kordon proti hrvaški meji odpravil, ker o živinski kugi že dolgo ni več slišati, tega ni mogel doseči. V občem pa je rekel, da se je in se bo prav za kmetijski stan vrlo potegoval, da bi se naše zanemarjeno kmetijstvo povzdignilo, da bi dobro bilo živinsko pleme, da bi se dal in ohranil našim šolam in pisarnicam slovenski značaj in enake dobre reči.

Proti koncu pa je še prav prijazno prašal navzoče, — in teh je bilo povsod veliko — naj bi še sami povedali, kaj da želijo. Pa glej — v mnogih srenjah ni ne eden vedel, ali ga kje čevlji tišči ali ne. Potem pa nam naj kdo poreče, da naši možje, bogataši in purgarji, niso zadovoljni in pogumni.

No, v Kozjem, postavim, ste bili zbrani v sobani okrajnega zastopa, ali vam ni takrat na pamet prišlo, da so naše „bezirksvertreterge“ peto kolo, ali se navzoči župani niste spomnili, da tirja od vas gosposka, Bog si ga vedi, koliko reči, katerih vi ne razumete? Dobljani in Planinci, vam je pot v Brežice k okrajnemu glavarstvu tako lahka, da si ne želite gosposke bližje kje?

Da se zemljišča cepijo, meni nič tebi nič, da se sme vsak vlačigar ženiti, da pošten človek v mraku izpod strehe ne sme in še doma varen ni, da se potepuhom po ječah bolje godi, ko pridnemu kmetu, da je sol še vedno predraga, da se živinska sol ne sme prodajati, da prav v teh krajih, ktere g. Šnideržič zastopa, nimamo nobenih društev ne za denar, ne za živino, ne za poljedelstvo itd. itd., cele litanije bi se dale povedati, pa naši kmetje tega nič ne čutijo.

Pa vseh teh reči gosp. poslanec tudi ni bilo treba povedati: vsaj tudi njemu ne padajo pečeni golobi v usta, ampak tudi on mora delati za vsak-

danji kruh, kakor mi — vse to in še mnogo drugega je njemu prav dobro znano. Hodi pa zavolj tega po svojem volilnem okraju, da bi ga ljudje osebno spoznali, začeli čislati in prilično zopet volili.

To je konstitucionalno in po vsem prav; nekaj popra pa vendar moramo g. poslancu dati! Kakor je gosp. Šnideržič govoril pri teh očitnih shodih in tudi privatno, bi človek mislil, to ti je vrl poslanec. Dobro! Od kod pa to, gospodine, da se vi v deželnem zboru tako vestno g. Hermana izogiblujete in se vedno pridružujete nemški liberalni stranki?

Vas so volili slovenski katoliški volilci, naj se tega zavedajo ali ne, Vam mora to znano biti — zakaj se torej v Gradcu in doma ne držite tistih mož nemških in slovenskih, katerim je vera in jezik sveta reč? In glava teh poslancev v Gradcu je gospod Herman.

Pristopite k njemu in zagotovimo Vas, da Vas pri prihodnji volitvi zopet volimo posvetni in duhovni volilci, in kedar dojdete, kakor sedaj v naše hribe, Vas sprejememo kot svojega ljubega poslanca z možnarji in slavaloki.

Naj se navadni škriči bojijo in sramujejo slovenščine in katoliške vere, deželni poslanec naj stoji trdno kot hrast.

Eden Vaših in narodovih prijateljev.

Iz okolice G. Radgonske. (Novi kataster in pa odpravljanje grdih nemških imen.) Znano je, da se že nekaj let sem zemljišča po raznih občinah merijo in sicer zastran uravnanja zemljiščnih davkov; tako je bila pretečeno jesen tudi v naši občini imenovana zemljiščna mera, in pri tej priliki se nam je sledeča nezgoda pripetila:

G. zemljomerec (Geometer) Jož. Augusta nam je v začetku povedal, da je po vseh spodnjih občinah slovenske nove zapisnike in mape delal, in tudi imena posameznih krajev, zemljišč, cest in potov, slovenska vpisal; to se ve da nas je zlo razveselilo ker smo za gotovo mislili, da bode omenjeni gosp. delal tudi za našo občino to reč v slovenskem jeziku; vsaj smo vendar mi Radgonski okoličani, dokler Bog hoče, tudi ravno tako Slovenci, čeravno se nam sosedni nemčurji že precej približujejo in nas silno s svojim nemčurštvom nadlegujejo.

Posebno radi bi še pa zarad tega slovenske zapisnike in mape imeli, ker bi potem, k naši občini spadajoči vrh obdržal svoje staro in lepo slovensko ime „Noričje“ ali „Norički vrh“ ne pa kakor ga nemški pišejo: Narrengaben, ki je nepristojno, sramotno in krivo ime, ker Noričje ali Norički vrh, izvira najbrž in starodavnega imena „Norika“ — in tedaj ni prav, temuč je celo krivo, če se piše v nemškem jeziku: Narrengaben: jama norcev.

Tem bolj smo se začudili, ko nam imenovani gospod, naenkrat kakor sprebrnen, boče vso to